

Majs

Anders Ericsson, Hushållningssällskapet, HS Konsult

Det finns ett stort antal majs sorter i världen men alla är inte lika lämpliga för odling i det Mellansvenska området! När man ska välja sort så är det viktigt att bestämma vad man vill att majsodlingen ska producera, exempelvis så mycket stärkelse som möjligt, och sedan utifrån de regionala försöken besluta vilken sort som är mest lämplig utifrån sina lokala förhållanden.

Under fyra år så har olika fodermajssorter för grönmasselproduktion provats inom området, de första två åren endast med ett försök i

Uppland och de senaste två åren även med ett försök i Östergötland. Antalet provade sorter har ökat successivt och under 2007 så provades 21 sorter varav 10 var nya för året. Utfallen i försöken har varierat mellan de olika försöksplatserna och mellan åren. Majsen är vid sin nordgräns och är därmed extra känslig för ”dåligt” väder som till exempel tidig höstfrost som Upplandsförsöket drabbades av i år. Sådana påfrestningar påverkar naturligtvis såväl ts-skörden som stärkelseinlagringen, men det är just detta utsatta läge som gör det så viktigt att sorterna provas i vårt område.

Tabell 1. Skörd Kg ts/ha

Företrädare/ägare	Sort		BC 2007	E 2007	Medeltal
SSD	Loft	kg/ha	8075	14 117	11 096
		rel.-tal	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Syngenta	Nerissa		114	<u>121</u>	117
Lantmännen	Isberi		112	<u>123</u>	117
Lantmännen	Progress		94	<u>122</u>	108
Advanta/LM	Adept		106	107	106
Advanta	Eternity		100	111	106
Advanta	Award		103	108	106
Lantmännen	Adenzo		92	<u>119</u>	106
Lantmännen	Birko		104	104	104
Syngenta	Bull		81	<u>124</u>	103
Syngenta	Paddy		90	112	101
Advanta/LM	Patrick		85	112	98
Advanta/LM	Destiny		90	97	93
SSd	Vernal		<u>79</u>	108	93
Lantmännen	PR39B56		89	97	93
Lantmännen	Apstrof		<u>74</u>	111	93
SSd	Ravenna		83	102	93
SSd	Revolver		89	94	91
Lantmännen	Regain		<u>74</u>	106	90
SSd	Kalimero		<u>80</u>	98	89
Lantmännen	Avenir		<u>78</u>	96	87
	CV		13,3	9,2	
	LSD		1620	2330	
	LSD rel.		20	17	

Understrukna = Statistisk signifikanta

Årets försök såddes 10-11 maj och etablerade sig bra. Tillväxten under säsongen såg bra ut ända tills frosten kom i slutet av augusti och avbröt tillväxten i Upplandsförsöket. Försöket i Östergötland skördades under goda betingelser i början av oktober med en medelavkastning på över 14 ton ts med en ts-halt på 26 % för mätaren Loft. Upplandsförsöket uppnådde samma ts-halt i slutet av oktober och skördenivån hamnade strax över 8 ton ts per hektar.

I tabell 1 redovisas årets försök enskilt och som medeltal. Som synes så var det få sorter som överträffade mätaren i Upplandsförsöket och ingen med ett värde som överträffar signifikansnivån, däremot så var det fem sorter som hade signifikant lägre skörd. I Östgötaförsöket var det istället fem sorter som hade signifikant högre skörd än mätaren och även övriga sorter har skördar som är i högre eller i nivå med mätaren, även om det inte är statistiskt säkert. Om man trots försökens stora inbördes skillnader slår samman dem till ett medeltal så är Narissa och Isberi de sorter som har den högsta ts-avkastningen och är också de sorter som hade hög avkastning i båda försöken. Tittar man istället på stärkelseskörden i tabell 2 så ser man att Eternity och Isberi intar topplatserna men här är skillnaderna mellan försöksplatserna mycket stor och medelvärdet ska behandlas extra varsamt.

I tabell 3 redovisas flerårsmedeltalen i två grupper, dels sorter som provats i 3-4 år (5-6 försök) dels sorter som provats i två år (4 försök). I tabellen redovisas förutom ts-skörd och stärkelseskörd även halterna av ts och stärkelse för att ge mer information om sorterna användbarhet som foder. I den något mer provade gruppen så ser man att mätaren Loft tillsammans med Revolver och Vernal har den högsta ts-skörden medan Vernal toppar stärkelseavkastningen. Högst ts-halt vid skörd har Revolver och Vernal uppvisat och

Avenir har den högsta stärkelsehalten följd av Ravenna och Vernal.

Av det tvååriga materialet utmärker sig Isberi och Patrick med ts- och stärkelseskördar som överträffar mätaren och stärkelsehalter som är i nivå med mätaren medan ts-halten för Isberi är något lägre än mätarens. Övriga sorter har inte nått upp till mätarens nivå i genomsnitt.

Sammanfattningsvis så kan man konstatera att det finns ett stort spann mellan olika majssorter när det gäller såväl avkastning som halter. De stora skillnaderna mellan olika platsers klimat gör det otroligt viktigt med en kontinuerlig provning på våra breddgrader, om majsen ska bli den stora gröda som den är längre söderut och att intressanta sorter kan provas flera år då antalet försök är mycket lågt.

Tabell 2. Skörd Stärkelse Kg/ha

Sort		BC 2007	E 2007	Medel
Loft	kg/ha	1 760	3 487	2 624
	rel.-rel	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Eternity		129	<u>130</u>	129
Isberi		91	<u>153</u>	122
Adept		<u>121</u>	92	107
Award		94	114	104
Vernal		<u>52</u>	<u>143</u>	97
Ravenna		<u>64</u>	105	84
Patrick		<u>47</u>	<u>120</u>	83
Destiny		<u>67</u>	98	82
Nerissa		<u>46</u>	<u>119</u>	82
Adenzo		<u>48</u>	115	82
Kalimero		<u>50</u>	112	81
Avenir		<u>36</u>	<u>121</u>	79
Revolver		<u>60</u>	86	73
PR39B56		<u>67</u>	<u>78</u>	72
Progress		<u>27</u>	<u>117</u>	72
Birko		<u>58</u>	86	72
Apstrof		<u>45</u>	96	70
Bull		<u>39</u>	99	69
Paddy		<u>19</u>	93	56
Regain		<u>42</u>	63	52
CV		14,9	9	
LSD		268	552	
LSD/Mätaren		15	16	

Tabell 3. Flerårsmedeltal fodermjajs, 6 försök i C och E län

Sort/ 3-4 försöksår	TS-skörd Kg/ha	Stärkelseskörd Kg/ha	TS-halt %	Stärkelsehalt %
Loft	11 054	2 456	29,9%	21,4%
	100	100	100	100
Avenir	87	97	99	109
Birko	93	82	97	85
Ravenna	86	99	95	106
Revolver	100	97	104	95
Vernal	99	106	101	106
2 försöksår				
Apstrof	94	69	90	75
Isberi	113	128	93	106
Patrick	105	102	99	95
PR39B56	92	71	84	77
Regain	95	80	97	77